

Hyväksytty Mehiläinen Konserni Oy:n hallituksessa 11.12.2023

MEHILÄINEN-KONSERNIN IHMISOIKEUSPOLITIikka

Sisällys

1.	Ihmisoikeuspolitiikan tarkoitus, kattavuus ja tavoitteet.....	3
2.	Mehiläisen ihmisoikeussitoumus	3
3.	Ihmisoikeudet Mehiläisen toiminnassa	3
4.	Ihmisoikeustyön kehittäminen Mehiläisessä.....	6
5.	Ilmoituskanavat.....	7
6.	Käsittely ja hyväksyntä	7

1. Ihmisoikeuspolitiikan tarkoitus, kattavuus ja tavoitteet

Mehiläisen ihmisoikeuspolitiikan tarkoitus on ilmaista yhtiön hallituksen ja johdon sitoumus ihmisoikeuksiin sekä ohjata kaikkea toimintaa ihmisoikeuksien osalta Mehiläinen Konserni Oy:ssä ja sen tytäryhtiöissä, joista käytetään jatkossa nimitystä Mehiläinen. Poliitiikan tarkoituksena on kuvata Mehiläisen ihmisoikeustyön periaatteet, tavoitteet ja keskeiset menettelytavat.

Tätä politiikkaa sovelletaan kaikkiin Mehiläisessä työskenteleviin henkilöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja Mehiläiseen sopimussuhteessa oleviin alihankkijoihin sekä Suomessa että maayhtiöissä. Tämän politiikan lisäksi Mehiläisen laatu- ja henkilöstöpolitiikka sekä toimintaperiaatteet (Code of Conduct) ohjaavat osaltaan ihmisoikeuksien huomioimista Mehiläisessä käytännössä.

2. Mehiläisen ihmisoikeussitoumus

Mehiläinen sitoutuu kunnioittamaan kaikkia kansainvälisesti tunnustettuja ihmisoikeuksia. Kunnioitamme ihmisoikeuksien toteutumista omassa toiminnassamme ja odotamme sitä myös kaikilta yhteistyökumppaneiltamme sekä alihankkijoiltamme. Vältämme aiheuttamasta tai omalta osaltamme vaikuttamasta kielteisten ihmisoikeusvaikutusten syntyyn kehittämällä toimintaamme ja toimimalla asianmukaista huolellisuutta noudattaen.

Noudatamme toiminnassamme kansallisia lakeja ja säädöksiä. Lisäksi Mehiläinen kunnioittaa kansainvälistä oikeutta, kuten seuraavia julistuksia ja sopimuksia: YK:n ihmisoikeusjulistus, YK:n yleissopimus kansalais- ja poliittista oikeuksista, YK:n yleissopimus taloudellisista, sosiaalisista ja sivistyksellisistä oikeuksista, ja Kansainvälisen työjärjestön (ILO) julistus työelämän perusperiaatteista ja -oikeuksista. Lisäksi toimintaamme ohjaavat OECD:n toimintaohjeet monikansallisille yrityksille, sekä YK:n yrityksiä ja ihmisoikeuksia koskevat ohjaavat periaatteet. Mehiläinen on sitoutunut YK:n Global Compact -aloitteeseen.

Pyrimme varmistamaan kaikessa toiminnassamme työntekijöidemme, asiakkaidemme ja sidosryhmiemme perusoikeuksien toteutumisen iästä, sukupuolesta, seksuaalisesta suuntautumisesta, etnisestä ja kulttuurisesta alkuperästä sekä uskonnollisista tai poliittisista sidoksista riippumatta. Sitoudumme kunnioittamaan asiakkaidemme ja liikekumppaneidemme ihmisoikeuksia, ja edellytämme myös heitä noudattamaan ihmisoikeussitoumuksia toimissaan Mehiläisen kanssa. Sitoudumme takaamaan turvallisen, oikeudenmukaisen ja syrjimättömän työympäristön kaikille työntekijöillemme.

Kunnioitamme sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnan piirissä asiakkaidemme itsemääräämisoikeutta ja pyrimme osaltamme aktiivisin toimenpitein vahvistamaan sen toteutumista.

2.1 Ylimmän johdon sitoumus

Mehiläisen hallituksen ja johtoryhmän jäsenistä koostuva ylin johto sitoutuu kunnioittamaan ja edistämään ihmisoikeuksia. Ihmisoikeussitoumus- ja politiikka on käsitelty Mehiläisen johtoryhmässä ja hyväksytty Mehiläisen hallituksessa.

3. Ihmisoikeudet Mehiläisen toiminnassa

3.1 Työntekijöiden oikeudet

Sitoudumme kunnioittamaan kaikkien Mehiläisen työntekijöiden ja ammatinharjoittajien ihmisoikeuksia. Ihmisoikeuksilla tässä yhteydessä tarkoitamme YK:n ihmisoikeuksien yleismaailmallisessa julistuksessa ja ILO:n keskeisissä sopimuksissa määritettyjä oikeuksia. Noudatamme kaikissa toimintamaissamme paikallista työlaainsäädäntöä sekä paikallisia työehtosopimuksia ja edistämme osaltamme työntekijöidemme

sopimus- ja järjestäytymisvapautta. Työehtosopimusten määräysten mukaisilla palkkausjärjestelmillä huolehditaan palkkauksen yhdenvertaisuuden toteutumisesta. Palkkaus määritellään läpinäkyvästi ja tasapuolisesti tehtävän mukaisesti, ottaen huomioon muun muassa työn vaatimukset, asianmukainen palkkataso verrokitehtäviin, paikallinen lainsäädäntö sekä mahdollisesti sovellettava työehtosopimus.

Konsernin työsuojelun toimintaohjelma, yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma sekä epäasiallisen työkäytännön ehkäisyn toimintamalli pohjaavat yhtiön arvoihin ja ohjaavat työkyky- ja työturvallisuusjohtamista. Hyvät työolot, tilojen suunnittelu moninaisuus huomioiden ja asianmukaiset työvälineet mahdollistavat tehokkaan, turvallisen ja terveellisen työn tekemisen.

Ihmisoikeuksien periaatteiden mukainen toiminta sekä tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen ovat jokaisen työyhteisössä toimivan velvollisuuksia. Työnantajan edustajilla ja esihenkilöillä on asemansa puolesta työnantajavastuu säädettyjen lakien velvoitteiden edistämisestä ja toteuttamisesta. Yksilöiden ja sukupuolten yhdenvertaisen kohtelun oikeus ja velvollisuus kulkevat läpi henkilön työsuhteen elinkaaren. Töiden organisoinnissa konsernissa edistetään kaikkien mehiläisten sijoittumista erilaisiin tehtäviin potentiaalin mukaan ja heille luodaan yhtäläisiä mahdollisuuksia uralla etenemiseen organisaation kaikilla tasoilla. Henkilöstöä koulutetaan tarvelähtöisesti. Eri ammattiryhmien ja yksilöiden kehittymismahdollisuuksien ja koulutukseen pääsyn periaatteet ovat avoimia, läpinäkyviä ja syrjimättömiä.

Mehiläisen yleisissä toimintaperiaatteissa (Code of Conduct) määritetään toimintamme eettiset lähtökohdat sekä ne odotukset, joita meillä on työntekijöillemme ja ammatinharjoittajille. Edellytämme, että jokainen työntekijämme sitoutuu kohtelevaan kaikkia työyhteisön jäseniä syrjimättömästi ja kansainvälisiä ihmisoikeuksia ja työelämän perusperiaatteita kunnioittaen.

Emme missään tilanteessa hyväksy pakkotyötä, lapsityövoiman käyttöä lasten oikeuksien vastaisesti tai modernin orjatyön muotoja Mehiläisen sisällä tai toimitusketjussa. Mehiläisen toimittajat sitoutuvat Mehiläisen toimittajien toimintaohjeeseen (Supplier Code of Conduct), jonka mukaisesti edellytämme heiltä ihmisoikeuksien ja työntekijöidensä oikeuksien kunnioittamista.

3.2 Asiakkaiden oikeudet

Mehiläinen on yksityinen sosiaali- ja terveyspalveluiden tuottaja, joka toimii useassa eri toimintamaassa. Asiakkaidemme osalta keskeiset ihmisoikeusvaikutukset liittyvät heille tarjottaviin palveluihin. Mehiläisessä jokaisella asiakkaalla on oikeus saada hyvää hoitoa ja hoivaa sekä oikeus hyvään kohteluun. Edistämme asiakkaidemme oikeutta terveyteen kehittämällä palveluitamme ja niiden saavutettavuutta. Kunnioitamme asiakkaidemme ihmisoikeuksien loukkaamattomuutta ja yksityisyyttä kaikessa toiminnassamme. Huomioimme mahdollisuuksien mukaan asiakkaan äidinkielen, kulttuurin ja yksilölliset tarpeet.

3.2.1 Potilaan oikeudet terveyspalveluissa

Terveyspalveluita koskee toiminnassamme perustuslain mukainen syrjintäkielto. Potilaillamme on oikeus saada laadukasta, asianmukaista ja tehokasta hoitoa. Ihmisiä ei saa terveyspalveluita annettaessa asettaa eriarvoiseen asemaan esimerkiksi iän, terveydentilan tai vammaisuuden perusteella. Hoitopäätöksiin eivät myöskään saa vaikuttaa mitkään muut kuin lääketieteelliset syyt.

Potilaillamme on oikeus henkilökohtaiseen turvallisuuteen sekä oikeus osallistua hoitoaan koskeviin informoituihin päätöksiin, mukaan lukien suostumuksen antaminen tai kieltäytyminen hoidosta. Potilailla on oikeus yksityisyyteen ja suojattuun terveystietojensa käsittelyyn, ja heidän terveystietojaan ei saa luovuttaa ilman potilaan suostumusta tai lainsäädännössä säädettyä perustetta. Potilailla on oikeus antaa palautetta tai valittaa hoidostaan, ja palautteet on käsiteltävä kohtuullisessa ajassa.

3.2.2 Sosiaalipalvelut

Sosiaalipalveluissa asiakkaina on lapsia, nuoria, heidän perheitään sekä aikuisia ja ikääntyviä henkilöitä. Asiakkaiden erityiset avun ja tuen tarpeet ovat pitkäkestoisia tai jopa elämän mittaisia. Asiakkaat tarvitsevat toisen henkilön läsnäoloa, ohjausta tai hoivaa päivittäisessä arjessaan.

Sosiaalipalveluissa muiden ihmisoikeuspolitiikassa mainittujen ihmisoikeussopimusten lisäksi korostuvat YK:n lapsen oikeuksien sopimus ja vammaisten henkilöiden oikeuksia koskeva yleissopimus, jotka ovat molemmat Suomessa ratifioituja sopimuksia. Itsemääräämisoikeutta vahvistetaan sosiaalipalveluiden johtavana periaatteena ja henkilöstön osaamista itsemääräämisoikeudesta kehitetään.

Sosiaalipalveluiden asiakkaat ovat haavoittuvassa asemassa ja heidän kohteluunsa tulee kiinnittää erityistä huomiota. Jokaisella asiakkaalla on erityisistä tarpeistaan huolimatta oikeus tehdä päätöksiä itsenäisesti tai tuetusti. Jokaisen asiakkaan tahtoa selvitetään, vaikka henkilön olisi vaikea ilmaista itseään. Asiakas on aina mukana oman hoitonsa suunnittelussa.

3.2.3 Yksityisyyden suoja ja tietosuoja

Mehiläinen on sitoutunut kunnioittamaan jokaisen perusoikeuksia yksityisyyden suojaan ja henkilötietojen suojaan. Nämä perusoikeudet on turvattu muun muassa EU:n perusoikeuskirjassa ja Euroopan ihmisoikeussopimuksessa ja niistä on säädetty sekä EU-lainsäädännössä että kansallisella tasolla. Sosiaali- ja terveydenhuollon kontekstissa oikeus yksityisyyden suojaan ja tietosuojaan ovat keskeisessä asemassa potilaiden ja asiakkaiden oikeuksien toteutumisessa. Potilastiedot ja asiakastiedot ovat salassa pidettäviä tietoja, joiden käsittelystä säädetään kansallisessa erityislainsäädännössä.

Asiakkaidemme yksityisyyden ja henkilötietojen suojaaminen on vahvasti läsnä arvoissamme, kulttuurissamme ja toimintatavoissamme. Yksityisyyden suoja ja tietosuoja on sisäänrakennettu käytäntöihimme, työskentelytapoihimme ja toimintaympäristöömme. Näiden perusoikeuksien suojaaminen synnyttää ja vahvistaa luottamusta meidän ja asiakkaidemme välillä, mikä osaltaan varmistaa ja mahdollistaa luottamuksellisen ja onnistuneen hoitosuhteen. Yksityisyyden suoja ja tietosuoja vahvistavat hyvää asiakaskokemusta ja ovat luottamuksellisen hoitosuhteen edellytys ja osa laadukasta sosiaali- ja terveydenhuoltoa.

3.3 Alihankintaketju ja toimittajat

Mehiläinen varmistaa, että sen toimittajaverkoston toiminta on vastuullista ja turvallista ja liiketoiminta on kestävä kehityksen mukaista. Mehiläinen edellyttää toimittajilta lakien, sopimusten ja työehtojen noudattamista sekä sitoutumista Mehiläisen voimassa olevaan toimittajien toimintaohjeeseen (Supplier Code of Conduct). Toimintaohjeessa painotetaan lainsäädännön noudattamista, toiminnan rehellisyyttä ja läpinäkyvyyttä, taloudellista vastuuta, liiketoiminnan eettisyyttä, sosiaalista vastuuta, työnantajan vastuuseen liittyviä näkökulmia sekä ympäristöasioita. Toimittajien on noudatettava kansainvälisesti hyväksytyjä työvoimastandardeja, kunnioitettava ihmisoikeuksia ja kohdeltava työntekijöitään yhdenvertaisesti. Toimittaja vastaa omien alihankkijoidensa toiminnasta kuin omastaan.

3.4 Tasa-arvo ja yhdenvertaisuustyö

Mehiläinen on sitoutunut edistämään tasa-arvoisuutta, yhdenvertaisuutta ja monimuotoisuutta. Työnantaja edellyttää jokaiselta Mehiläisessä työskentelevältä, työntekijältä, esihenkilöltä ja ammatinharjoittajalta

näiden asioiden huomioimista sekä toimintaa ohjaavina periaatteina että käytännön tekemisenä. Yksi periaatteista on, että kohtelemme kaikkia yhdenvertaisesti ja kunnioitamme ihmisoikeuksia. Jokaisella Mehiläisen ammattilaisella on mahdollisuus työskennellä ja edetä työurallaan kykyjensä mukaisesti riippumatta taustastaan, sukupuolestaan, seksuaalisesta suuntautumisestaan, uskonnostaan tai muusta henkilöön liittyvästä tekijästä. Yhdenvertaisuus, tasa-arvoisuus ja monimuotoisuus Mehiläisessä tarkoittaa syrjimättömyyttä, jokaisen yksilön huomioimista ja yksilöllistä kohtaamista sekä yhteistä työskentelyä Mehiläisen arvojen mukaisesti yhtiön mission toteuttamiseksi. Emme hyväksy minkäänlaista häirintää, kiusaamista tai seksuaalista ahdistelua työyhteisössämme tai asiakkaitamme kohtaan.

Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista ja syrjimättömyyttä yhtiössä seurataan erillisillä kyselyillä sekä osana henkilöstötutkimusta. Suomen lainsäädännön mukainen tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma ohjaavat myös konsernin laajan tason kehittämistä.

3.5 Kansainvälinen rekrytointi

Mehiläisessä tehdään kansainvälistä rekrytointia sekä osana normaalia toimintaa että erillisenä kansainväliseen henkilöstövälitykseen keskittyvänä liiketoimintana. Tässä kappaleessa käsitellään sitä, miten toimimme kansainvälistä rekrytointia ja henkilöstövälitystä tekevässä liiketoiminnassamme.

Mehiläinen toimii kansainvälisessä rekrytoinnissa huolellisesti, kuten ehkäisee prosessiensa avulla ihmisoikeusriskejä ja ihmiskauppaa. Noudatamme toiminnassamme Sosiaali- ja terveysministeriön "Vastuullisuussuosituksia sosiaali- ja terveysalan henkilöstön rekrytointiin" sekä WHO:n julkaisemia eettisen rekrytoinnin periaatteita.

Emme käytä rekrytoinnissa alihankkijoita, vaan toimimme ilman välikäsiä. Tunnistamme jokaisen rekrytoitavan henkilön oman henkilöstömme toimesta ja asioimme ainoastaan suoraan heidän kanssaan. Rekrytoitava henkilö sekä vastaanottava rekrytoiva asiakas pystyy varmentumaan oman opiskelunsa edistymisestä, suoriutumisesta sekä esimerkiksi maahan tuloon liittyvistä prosesseista oman järjestelmämme kautta. Näillä toimilla varmistamme sekä oikeudenmukaisen kohtelun, opintojen edistymisen sekä hyväksikäytön mahdollisuuksien minimoimisen eri välikäsien toimesta rekrytointi- ja koulutusprosessin eri vaiheissa.

Tarjoamamme koulutus on aina maksutonta. Emme edellytä rekrytoitavilta henkilöiltä aiempaa alan tutkintoa, vaan tarjoamme tarvittavan koulutuksen. Näin ehkäisemme rekrytointia omaa koulutusta matalamman tason työhön kohdemaassa.

Tuomme selkeästi esille prosessin aikana tehtävät, joihin henkilöt tulevat valmistuttuaan sijoittumaan sekä tehtävän minimipalkkatason. Koulutamme työntekijän oikeudet ja velvollisuudet sekä työssä sovellettavan työehtosopimuksen. Tällä varmistamme työntekijöiden oikeudenmukaisen kohtelun myös työsuhteen alkamisen jälkeen.

Koulutamme sekä sisäisen että ulkoisen asiakkaan edustajat toisesta kulttuurista tulevan henkilöstön vastaanottoon ja tarjoamme rekrytoituille henkilöille sekä asunnon että kotoutukseen ja integroitumiseen tähtäävän tuen.

4. Ihmisoikeustyön kehittäminen Mehiläisessä

4.1 Organisointi ja vastuut

Mehiläisen johto on sitoutunut ihmisoikeuksiin yllä olevan sitoumuksen mukaisesti ja Mehiläisen hallitus hyväksyy kulloinkin voimassa olevan ihmisoikeuspolitiikan. Ihmisoikeuksiin liittyvät kysymykset koko konsernin tasolla käsitellään konsernin sosiaalisen vastuun ohjausryhmässä, joka myös seuraa konsernin

ihmisoikeusarviointia ja siitä johdettujen toimenpiteiden toteutumista sekä valmistelee koko konsernia koskevia toimenpiteitä. Mehiläisen riskienhallintapolitiikan mukaisesti liiketoimintajohto vastaa oman liiketoimintansa osalta myös ihmisoikeuksiin liittyvistä riskeistä ja tukitoiminnot tukevat liiketoimintaa omien vastuualueidensa mukaisesti.

Ihmisoikeuksiin liittyvät kysymykset raportoidaan osana konsernin vuotuista vastuullisuusraportointia ja niihin liittyvät riskit käsitellään osana konsernin riskienhallinnan prosessia. Ihmisoikeuksiin liittyvä haitallisten vaikutusten arviointi sekä korjaavat toimenpiteet toteutetaan jatkossa osana ihmisoikeusvaikutusten arviointia (human rights due diligence).

5. Ilmoituskanavat

Kannustamme Mehiläisessä toimivia ammattilaisia sekä asiakkaitamme ilmaisemaan ja raportoimaan mahdollisesti havaitsemistaan epäkohdista, kuten väärinkäytöksistä tai toimintaperiaatteidemme vastaisesta toiminnasta. Ilmoituskanavista on säädetty Euroopassa Whistleblowing- eli ilmoituskanavia koskevalla EU-direktiivillä sekä siitä seuraavilla kansallisilla lainsäädännöillä kussakin jäsenmaassa.

Ilmoituksia käsitellään luottamuksellisesti ja ilmoittajaa suojataan vastatoimilta ilmoituksiin sovellettavan lainsäädännön mukaisesti. Whistleblowing -kanava on järjestetty Mehiläisessä konsernitasolla ja Suomen toimintojen osalta keskitetysti sekä muissa Mehiläisen toimintamaissa paikallisesti, kunkin toimintamaan ilmoituskanavia koskevan lainsäädännön mukaisesti.

6. Käsitely ja hyväksyntä

Politiikkaan tehtävät muutokset valmistellaan Mehiläisen sosiaalisen vastuun ohjausryhmässä, käsitellään sen jälkeen Mehiläisen tarkastusvaliokunnassa ja hyväksytään Mehiläisen hallituksessa. Tämän politiikan valmistelussa on käytetty ulkopuolista asiantuntijakonsultaatiota.

Versiohistoria:

Versio	Tila
4.12.2023	Uusi dokumentti luotu
11.12.2023	Käsitelty tarkastusvaliokunnassa
11.12.2023	Hyväksytty Mehiläinen Konserni Oy:n hallituksessa